

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Fritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень:
 у вівторок, четвер і суботу.
 Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Фрічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Неповищені в газеті рукописи не звертаються, хіба що дописувальці явно зазначають, що бажають звороту свого рукопису на случай його неповищення та залучити поштовою стрілкою на його пересилку.

ГОТУЮТЬСЯ ДО МИРА.

Не про Китай, де репутаті гармати і втікають місіонари, навіть не про Албанію, де фашисти точать ножи, а про мирний мир будемо говорити, про тих, що дістають нобелівські премії мира.

Французький парламент ухвалив видати на війське в сумі вісім мільйонів франків. Тяжко пояснити, скільки це буде. Дуже багато буде. Навіть коли перевести на долари, то буде 400 мільйонів доларів. Кажуть, сюди включається видатки на флоту морську й повітряну.

Міністерство закордонних справ Великої Британії домагаться від парламенту асигнування 575 мільйонів доларів на армію, також включаючи флоту. На флоту 300 мільйонів. Багато з тих мільйонів має піти на будовання нових воєнних кораблів — надводних і підводних. А на них будуть встановлені 16 цалеві миноносиці.

Франція і Іспанія збираються на спільні маневри в Середземному морі, де хочуть продемонструвати франко-іспанське "приятельство", скероване проти скомбінованих спроб Італії й Англії стати зверхниками на Середземному морі.

Злучені Держави збиралися на маневри коло Панамського каналу, а забралися аж до Нікарагви. Головні ж маневри (покищо не говориться про кого) відбудуться в травні, в яких візьме участь 133 кораблі та 150 гідропланів.

Кажуть, що президент Кулідж дуже образився, що його обминули нобелівською премією мира. Тому й він тепер являє мирної тактики Чемберлейна й Бріана, а власне, закликаючи до розроблення домагаться грошей на збудовання в Злучених Державах ще 10 кружляків. Кулідж каже, що "Америка хоче, щоб увесь світ знав про те, що вона завжди готова воєнною силою боронити свої права", отже вона збрється не для завоювань, але для самооборони.

Америка для оборони, Англія для оборони, Франція, Італія, Іспанія — всі для оборони. Як не буде перед ким оборонятися в Європі, то вони пойдуть оборонятися в Китай, Нікарагву, Сирію, Мароко, Албанію... Мусять капіталістичні миноносиці йти перед ким оборонитися.

ВИЩИЙ ОСВІТНІЙ КУРС.

Час подумати про те, як би то приступати до виконання ухвал всеркавого з'їзду ТУРФДМ. Коли вчасно почнемо думати, а за думкою візьмемося по трохи до виконання, то здійснимо те, що ухвалили. Не все зараз, не все раштво, але працювати треба не устаючи.

Кілька ухвал з'їзду вже виконано, хоч не знаємо ще, чи повністю. Але в ухвалах, які вимагають довгої підготовки й напруженої праці. До таких належить ухвала про Вищий Освітній Курс. До нас вже наспівують запитання від тих, що бажали-б вступити на цей курс, коли він пічнетися, які умови прийняття й т. ін. Про це годі ще щось певного сказати, бо над такими подробицями сам Ц.В.К. ще не застановлявся. Зрештою, Ц.В.К. в такому разі буде послуговуватися дерективами з'їзду.

Першою справою, про яку треба говорити у зв'язі з В.О.К. — це гроші. Від них залежить, як буде поставлений курс, скільки й на яких умовах можна буде прийняти курсантів, як його можна буде обсадити вчительським персоналом. Все залежить від того, як на самому початку В.О.К. буде забезпечений фінансами.

Хоч В.О.К. пічнетися аж в осени, то проте, щоб він почався, треба думати про него з весни. Та й попрацювати треба буде через літо. Наші організації тепер обтяжені ріжкими видатками та кампаніями й додаткові оподаткування зараз не були-б на часі. Але зате думкою порядним було-б, поки ще не скінчився театральний сезон, устроїти по цілій Канаді хоч по одному доброму підприємству на Вищий Освітній Курс. Це найкраще було-б зробити в половині квітня, скажемо — в суботу 16. квітня, або в неділю, 17. квітня. Взяти цих два дні й там, де відповідніше — устроїти представлення в суботу, а де це вийде, то устроїти концерт в неділю. Та попрацювати так, щоб з того підприємства дійсно прийшла користь для майбутнього Вищого Освітнього Курсу.

Наші організації зростають. Учителі, дірегенті, організатори нам дуже потрібні. Дбаймо-ж про те, щоб ми їх мати.

ПЕРША РІЧНИЦЯ СЕКЦІЇ МОЛОДІ ТОВАРИСТВА УКР. РОБ.-ФАРМ. ДІМ.

Вінніпегський відділ Секції Молоді ТУРФДМ святкував 27. березня великим концерт-мітінгом першу річницю свого існування. Рік тому назад заснував перший відділ Секції Молоді ТУРФДМ, що нині числить вже 32 відділи та 1,508 членів і членкинь по цілій Канаді. Отже це була перша річниця не лише вінніпегського відділу, але перша річниця цілої цієї великої освітньої організації української молоді. Що цю річницю відсвяткував лише вінніпегський відділ, а не ціла Секція Молоді, то вина в цьому тих, що не допомагали й вчасно не проголосили. Та добре хоч те, що вінніпегський відділ, який числить 380 членів і членкинь, відсвяткував свою річницю.

Секцію Молоді ТУРФДМ створено після довгих старань, а навіть після одної невдачої спроби. Пару років тому зроблено було спробу організувати Спілку Української Робітничої Молоді (СУРМ), але поспричинив якийсь час, так справу й за-

лишено, недосурмивши до кінця. На минулому річному з'їзді ТУРФДМ знову спробу організації молоді порушено й рішено вмерлого не воскресити, зате створити при ТУРФДМ організацію української робітничої та фармерської молоді, як секцію, поруч з Жіночою Секцією. Виготовлено статут Секції Молоді й почато організаційну роботу. Організацію створено, але ні роботи в ній, ні відповідного зв'язку не налагоджено. Не було правильного списку членства, бо не було членських вкладок. А це нічим членів між собою не зв'язало. Не було також відповідного обслуговування організаційних потреб української молоді в пресі. Сторінка молоді в "Робітничі" зовсім справ С. М. не обслуговувала. Тому перед сегорічним з'їздом ТУРФДМ поставлено було питання рубом: або має бути дійсна організація Секції Молоді, з членськими вкладками, з картками, з зарплатами місцевими, центральними, з інструкторами та власним друкованим органом, або Секція Молоді піде шляхом СУРМ-у.

З'їзд сказав, що має існувати Секція Молоді з повним своїм організаційним апаратом і друкованим органом. І зараз-же пішла з'їзду, почувши його ухвалу, забилося молоде серце організації. Запрацювали перші організаційні циркуляри, зв'язався за працю Центральний Комітет, почалася жвава переписка, а появу журналу "Світ Молоді" стрінито в молодечих групах з захопленням.

Ось зараз на порозі такого переходу відсвяткував першу річницю існування Секції Молоді вінніпегський відділ.

Ми бажали нашим організованим молодим товаришам і товаришкам в цілій Канаді в цю першу річницю їх організаційного життя — доброго успіху й кращого розвитку в майбутньому. Організуйтеся, товариші й товаришки, освідомляйтеся-читайте й поширюйте свій "Світ Молоді", а станете гідними дітьми свідомою класовою частиною працюючої класи.

СПРАВИ КОМПАРТІЇ КАНАДИ.

Треба оживити роботу Комуністичної Партії Канади як внутрі, так і на зовні. Треба зміцнити її ряди встановленням кращої дисципліни та доповнити їх припливом нового членства. Треба пропрацювати краще планову роботу на зовні. Треба поліпшити роботу партійних апаратів на місцях і тісніше зв'язати з центром.

Ці ключі відносяться до загального членства партії, але ми, українські члени, говоримо на цему місці про українське членство. Від часу реорганізації партії, самодіяльність української частини комуністичної партії також змінилася. Змінилися форми організації, то змінилися й форми зв'язків між членством та центральними органами. Всякі зміни навіть на краще відбиваються якийсь час уємно на роботі організації. Однак змінами навіть на гірше не можна оправдувати свою бездіяльність.

Тому останніми часами український Головний Агітпропком занявся подрібним вивченням стану українського членства. Робити він це на припорочення останніх нарад представників українського членства, що відбулися у Вінніпегу в січні ц. р. Маючи під руками всі дані про українське членство, агітпропком знав, як оживити партійну роботу. Тому всі такі дані треба впершу чергу агітпропкомові дати негайно.

Центральний Комітет Компартії рішив пропрацювати в місяці травні кампанію за збільшення членства партії. Щоб ця кампанія була успішною, треба до неї вчасно підготуватися. Підготуватися можна лише в такому разі, коли саме нинішні партійні групи добре функціонують. Коли-ж з якихсь причин деякі з них ледь живіють, то ще додати часу до травня, щоб їх розворушити. Треба для цього зараз-же взятися за роботу. Скласти перш всего збори українських груп, збори всіх українських членів там, де вони розформовані по шапових групах, обговорити на зборах теперішнє положення на місцях та скласти план праці на найближчий час.

Коли є якісь труднощі, або недостачі, тяжкі для вирішення самого членства, то вдатися за інформаціями до українського Головного Агітпропкому.

Про діяльність партії на місцях треба частіше писати до газети. Бо в деяких місцевостях хоч провадиться робота, то про неї ані словом не згадується на сторінках нашої преси. Тому ті групи, які справді нічого не роблять, думують, що взагалі партія нічого не робить. Роборки, що пишуть про діяльність ТУРФДМ та Р.З.Т. тимсамим оживляють працю тих організацій. А що роблять партійні роборки? Чому вони не відгукнуться, не дадуть про себе та про роботу груп у своїх місцевостях чутки? Коли нема таких роборок, то обов'язком секретарів подавати час від часу на сторінках газет про діяльність їх груп. Коли ми любимо хвалитися, що протія все веде перед між всіма робітничими організаціями, то покажимо це ділом.

СТРАШНА НУЖДА БЕЗРОБІТТЯ.

Чим раз грізнішим тягарем надавало працюючі маси Європи страшна нужда безробіття. Минулого року зросло безробіття по всіх краях Європи до небувалих розмірів, а в початках цього року збільшується шалено далі. Неможливо ствердити стан безробіття минулого року і значною докладністю, однак вже приблизні дані із поодиноких країв дають нам грізний образ нужди безробіття. І так в Німеччині на 1-го грудня 1926 року число безробітних вносило понад півтора мільона. В Англії було з кінцем минулого року понад 2 мільони 200 тисяч безробітних. Також у Франції доходило минулого року число безробітних до півтора мільона. В Голандії, Швеції та Норвегії нараховувало по 150 тисяч безробітних, а в Угорщині та Австрії близько 200 тисяч. Дуже слабі відомості про стан безробіття доходить до нас з Італії та Швейцарії, а з Португалії, Іспанії, Югославії та Румунії не маємо взагалі ніяких даних про стан безробіття. Однак загальне значення безладдя в господарстві цих країн дозволяє ствердити, що

також в цих краях лютеє зараз страшна безробіття. Певно кілька мільйонів робітників тиняться також по цих краях без праці і терять страшний голод та холод. Отже коли візьмемо під розвагу всі дані про стан безробіття в ріжних європейських краях, то держимо незвичайно велике число безробітних в Європі. Цей рахунок показує нам, що в Європі, виявивши Радянський Союз, було з кінцем минулого року 8 до 9 мільйонів безробітних. Однак від нового року доходить до нас що день свіжі відвістки про нові жертви безробіття в ріжних європейських краях. З цього виходить, що для європейського господарства не існує вже ніякої можливості відродження на капіталістичних основах і воно наближається скорим рухом до повного розстрою, безладдя й упадку.

Цікавий концерт відбудуться в У.Р.Д. у Вінніпегу в четвер, 31. березня. Концерт дадуть учні школи т-ки М. Кекшивної, учительки гри на піані. Виступлять також танцюристи школи тов. Грекул.

ЯК МЕНЕ ВИСЛАЛИ З ФАШИСТСЬКОЇ РУМУНІЇ.

На суд комуніста Стефанова в Букарешті послано на свідка Марсела Кашена, комуністичного посла французького парламенту, але французька поліція не впустила Кашена до Румунії. Ось що про це каже сам Кашен:

Якщо румунський уряд, заборонивши мені бути за свідка на процесі Бориса Стефанова, гадав затупити цю справу, він дуже помилився. Бо ніколи в міжнародній пресі ще стільки не говорили про владу комуністичну змову, що її цілком зфабрикувала сигуранта короля Фердинанда, як оце тепер.

Телеграфні агентства поширили по всіх усюдах відомості про цю справу, усі довідалися про скандальне обвинувачення, що його накладають нашим товаришам, ув'язненим у темних сідурках. Від тепер румунський військовий суд ніяк не може ховатися з правдою.

"Змова проти безпеки держави"! Ажте скрізь знають, що таке оші облудні слова. Це-ж класичне шахрайство урядів, що прагнуть спекатися своїх політичних ворогів. Але букарештська "змова", більше ніж усі інші, вражає вигадками, нікчемністю обвинувачень, огидною всією процедурою.

Що саме закладають Стефанова та його співобвинувачених? Що вони змовились повалити румунський режим? Та ні. Для такого обвинувачення нема ніякого факту у вступній частині того акту, що його склав королівський комісар (прокурор) для процесу. Нашим товаришам закладають тільки статті, вміщені в газетах, до того-ж статті, яких обвинувачені зовсім не писали! І тільки одна фраза, що її можна вважати за "найзлочиннішу", каже:

"Політика самовизначення Бесарабії — це-ж демократична політика. Ні великі держави, ні Братіюну, ні Росія не скажуть останнього слова про долю Бесарабії; це одно скажуть самі Бесарабії".

Отже, тільки за вимову організувати вільний плебісцит у країні, насильно предієднаній до Румунії, за який "злочин" Стефанову та його товаришам загрожує ув'язнення до життя. А королівський комісар бере цю фразу, як безперечний привід заявляти, що наші товариші вирішили зрадити Румунію та віддати її чужоземному ворогові.

Така основа цього дивовижного процесу. Про це треба скрізь говорити, про це треба скрізь гучно кричати, щоб приголомшити обвинувачів.

Оборонці Стефанова вважали за потрібне дати слово під час процесу також комуністичному робітничому західній Європи. Я, звісно, пристав на

таку пропозицію. А румунський уряд не міг відмовити мені візи. Але він удався до своїх звичайних крутиль та двоїстости, щоб скасувати той дозвіл на в'їзд до Румунії, якого він не міг відмовити отверто, щоб не завдати собі великої шкоди в очах світової громадської думки...

Я поїхав через Швейцарію, але в Базелі трапилася славетна для цієї "демократичної" держави пригода: мене туди не пустили. Довелось їхати іншим шляхом. Коли я в 11-й годині вечера, напередодні процесу, приїхав на стацію Куртічі, якийсь поліцейський доміг мене, щоб я не їхав далі, бо з урядового наказу мені не можна з'явитися на румунському терені, а також, що йому доручено вимагати від мене, щоб я покинув поїзд. Разом із тим він відібрав від мене мій паспорт.

Поліцейський повів мене до прикордонного поста сигуранти й сказав мені: "Отут ви спатимете на цьому похідному ліжку. Завтра зраня буде поїзд, що йде до Франції... А перед тим вас відведе пан генеральний інспектор румунської поліції, що ознайомить вас з урядовими мотивами".

То була погана річ, якої навіть не можна увіяти собі. Назавтра вдосвіта справді приїхав високий чиновник з сигуранти. Він уривчаво завівав: "Попадаю до вашого відома, що процес не відбудеться; сьогодні ввечері його відкладуть на непевний час, через брак доказів".

Далі він додав, що позавчера на букарештському вокзалі счинились серйозні завороти та що уряд "не міг відповідати за порядок". А оскільки я приїхав на процес як свідок, то... ви самі розумієте...

А в тім у мене була віза. У мене був законний дозвіл від румунського посла в Парижі. Отже, шахрайство було-б дуже виразне, коли-б мені брутально відмовили в'їхати до країни. Тимто хитрий дяждко з сигуранти почав удавати лагіднішу людину і заспівав зовсім гарної пісні: мовляв, якщо-ж я хочу використати візу, то уряд нікому не забороняє проїхатись по Румунії".

Еге-ж, еге-ж, розумію, пане інспекторе події! Але-ж мене вирядили до Румунії не для гулянок, мені дано певне доручення. Отже, я констатую, що мені заборонено виконати його.

Поліцейський почав ввічливо відбрухуватися і просити.

"Не кажіть нікому, що ми вам заборонили, у нас і так дуже погана репутація в Європі". Тимчасом надійшов поїзд, і я вирушив до Франції.

Марсела Кашен.

СТОРІНКА "СВІТУ МОЛОДІ".

Коли я взяв до рук новий журнал "Світ Молоді" й глянув на малюнок на окладці, то довго, довго дивився на него. Дивився й думаю: "Який прекрасний "Світ Молоді"! І... світ молоді. Чи він такий прекрасний в житті, як на цему малюнку? (Ви його бачили в минулому числі "У.Р.В." на 4-й сторінці.)

Я порівнював. Згадував свої молоді літа й порівнював їх з цим малюнком. Уявляв собі теперішню молоді, її поведження, погляди на світ, розуміння його й порівнював з цим малюнком.

Хотів їх здити в одно, отожити, з'їдеалізувати, допомогти бодай у свої уяві о-помити великим промінням сходячого сонця освітити розум нашої молоді, щоб вона бачила світ таким, яким він в дійсності є й розуміла його.

Мій світ молоді не був таким, яким є на цему малюнку. Чому він таким не був?

На це було багато причин. Першою з них — я не знав сві-

та, хоч книжку, яка показувала світ, я любив.

— Гаси каганець і лягай спати... Ти тільки свитів-би цілими ночами, а не знаєш, чи я маю за що завтра купити того гасу... Нині випалиш цілу фляшку, то завтра очима світити меш.

Я не сердився на того, хто мені таке казав, бо знав, що він поза каганцем світа не бачить. Бо для того, хто мені таке казав, каганець потрібний був лише, щоб видно було ложку підчас вечері донести до рота, або кужель випрести в довгий зимовий вечір.

А в при каганці хотів дивитися на великий безмежний світ, на людські радості й горе в нему. І ось на такі непродуктивні річі шкода було гасу.

Нині Едісон освітив світ електрикою. Цілий світ нині ясний. Але й від того світла і тіні. Великі тіні. А у тій тіні темні діла творяться.

При дуже яскраво-осліплюючому світлі також можна тво-

рити темні діла. В чому яскраві і помагає сила сучасної техніки, як кажуть.

Читав я колись: японські військові кораблі гналися за російськими й стріляли на них, відшукуючи їх сильними електричними прожекторами. (Було це вночі.) Коли починали попадати в ціль, тоді противні кораблі нараз наводили на них свої сильні прожектори й так освітлювали їх, що люде не бачили якийсь час куди стріляти.

Нині світ ясно освітлений, але не тільки молоді, а й ми, старші, не бачимо на нему того, що ми повинні бачити.

Однак світ теперішньої молоді далеко кращий, чим був наш. Кращий бодай тим, що своі сильні прожектори й так освітлювали їх, що люде не бачили якийсь час куди стріляти.

Наша молоді грає, співає, читає у двох мовах, організується, вчиться. Це дуже добре. Навчмі-же ще її дивитися й розуміти той світ, в якому вона живе. Передплатім її "Світ Молоді", поширмі його серед неї, не гасім перед нею світла, коли вона його читає, допоможім їй тепер, а коли наш світ буде згасати, вона допоможе нам.

Така моя рецензія на "Світ Молоді". Рецензія одної сторінки, а її для мене вистарчає, щоб сказати ці слова про цій журнал.

Волінець.

ТАНЦЮЮТЬ ЗАПИВАЮЧИ ЗГОДУ.

Як доносить петлюрівський "Тризуб", 6. лютого відбувся у Варшаві "великий репрезентативний концерт-баль Української Студентської Громади". Присутні були представники сойму, сенату, між ними Домбський, Медзінський, полковник Славек, посол Голуфко і т. В організації концерту надвичайно жваву участь брали жінка заступника прем'єра, Бартольова та пані Домбська. Танцювали до ранку.

"Новий Час" називає це іділією. Іділізуючи що шляхетсько-петлюрівську згоду, "Новий Час" ось-як її описує:

"Та це все малавжне супроти самої згоди, що урядженням концерт-бально займалися не лише генерали, але й професори ботаніки з спеціальністю пакування екзотичних хмелів, а й сама пані Бартольова рішила спідвістатися.

До складкового буфету прислала — виготовлений до спілки з своїм чоловіком — бігос мисливські.

Пані полковник Славек — пещено гусарську! А бувший прем'єр Слівінський вареники відгрівані на маслі.

Голуфко натомість — чеський пільзнер! Чого-ж ще?

З почоку співали дуже сумно, потім грали трохи веселіше, а даліше — на добутій з музею Вернігорської кобзі відіграно — "Гандзо" і це останнє витиснуло слози у всіх достойних гостей.

Муринського джаз-банду не було і поважани гості не до сити mocno почувалися без своєрідної музики. До танців пригавала мал-російська оркестра — слабка та незіграна, а може переіграна? Дві перші скрипки, слабкий бас і тузіні вербових дуточок, відступленні опікунами свята.

Підчас першого польонеза — чарівно усміхаючися, пані прем'єрера Бартольова навіть шепнула щось у роді: — "Я страшенно люблю Русинів!" Жаль лише, що не додала — "моїх".

З цього приводу наложивої буфетові завели гримке "Не пора" — на ноту: "Kochajmy się". Над ранком Домбські і Леднішкі — витинали козака, а полковник Славек — тропак!

Українці — мазура! Для відміни".